

Література:

1. Зимняя М.А. Ключевые компетентности как результативно – целевая основа компетентностного подхода в образовании / М.А.Зимняя.- Исследователь.центр проблем качества подготовки специалистов, 2004.- 40с.
2. Організаційно-педагогічні основи методичної роботи: Навч.посібник // В.І. Пуцов, С.В. Крисюк та ін.. – К.: УІПКККО, 1995. – 180с.
3. Равен Дж. Компетентность в современном обществе: выявление, развитие и реализация / Джон Равен. – М.: Когито-Центр, 2002. – 134 с.

Баденко І. В.*

**ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ФОРМ РОБОТИ
З ПЕДАГОГАМИ ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ**

У статті представлені форми методичної роботи в педагогічному колективі, які сприяють підвищенню професійної компетентності педагогічних працівників, формуванню педагогічного колективу.

Розвиток інноваційних процесів в освіті на сучасному етапі є об'єктивною закономірністю, що зумовлюється інтенсивним розвитком інформаційних технологій у всіх сферах людського буття. Оновлюється зміст філософії сучасної освіти, центром якої став загальнолюдський цілісний аспект, з'являється необхідність підвищення рівня активності й відповідальності педагога за власну професійну діяльність, спрямовану на формування творчої особистості вихованця. У зв'язку з цим надважливого значення набуває інноваційна діяльність педагога [1].

Допомогти педагогу оволодіти новим педагогічним мисленням, готовністю до вирішення складних завдань в системі освіти, до підвищення своєї педагогічної майстерності місія спеціально організованої методичної роботи. На думку Ш. Амонашвілі. «справжній майстер педагогічної справи повинен володіти методикою, технологією реалізації вихідної позиції в педагогічному процесі: постійно шукати шляхи більш повного, вдалого, глибинного, точного та, навіть, витонченого вирішення проблем навчання та виховання, організації життя дітей, проблем роботи з батьками і громадськістю. Цінність такого підходу в тому, що він забезпечує зворотній зв'язок, відвертий обмін думками, формує позитивні відносини між співробітниками».

Методична робота має бути максимально гнучкою, сприяти підвищенню інноваційного потенціалу педагогів та якості освітнього процесу. У традиційних формах методичних заходів головне місце відводиться доповідям, виступам, що втрачає свою актуальність через низьку ефективність. Розв'язання цієї проблеми можливе за умови нових підходів до організації методичної роботи в дошкільному навчальному закладі. і еди-

* © **Баденко І. В.**

ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

ним, найефективнішим засобом досягнення мети є інноваційні, інтерактивні технології.

Відомий автор оригінальних методик розвитку нетрадиційного мислення Едвард де Боно доводить, що інформація, яка надходить до головного мозку, організується в певні канали. Якщо ми ці канали для себе створюємо, то аналізуємо інформацію лише за стереотипними способами. Але іноді слід вийти за межі стереотипного аналізу й використати інші канали сприйняття інформації та її аналізу. Саме в цьому допомагають інтерактивні методи, які сприяють ідентифікації матеріалу, реалізації його в повсякденному житті.

Слово «інтерактив» прийшло до нас з англійської мови від слова *interact*, де *inter* – це «взаємний», *act* – діяти. «Інтерактивність» означає здатність взаємодіяти чи перебувати в режимі бесіди, діалогу.

Поняття «інновація» в дослівному перекладі з латинської означає оновлення, змінення. За своїм змістом відноситься не лише до створення і розповсюдження інновацій, але й до таких змін, які носять суттєвий характер, супроводжуються змінами в способі діяльності та мислення. Інноваційний підхід забезпечує позитивну мотивацію сприяє розвитку творчого педагога. Готовність до інноваційної діяльності педагога є показником його здатності нетрадиційно вирішувати освітні проблеми.

Інноваційна педагогічна діяльність є одним із видів продуктивної діяльності. Серед її обов'язкових компонентів особливу роль відіграє творчість. Інноваційні процеси, інноваційна педагогічна діяльність без творчості просто неможливі. Специфіка педагогічної творчості полягає в тому, що її об'єктом і результатом є творення особистості, а не образу, як у мистецтві, чи механізму, конструкції як у техніці. Педагогічний процес розглядають як спільну творчість педагога й вихованця в ситуації педагогічної взаємодії, під час якої відбувається педагогічний вплив на дитину.

Керівництвом до дії є мудра порада В.Сухомлинського, який стверджував, що «зрозуміти, відчуті красу, творчість, вічну новизну й неповторність педагогічної праці допоможе дух творчого пошуку, творчого дослідження».

Інноваційний потенціал педагога – сукупність соціокультурних і творчих характеристик особистості педагога, яка виявляє готовність удосконалювати педагогічну діяльність, наявність внутрішніх засобів та методів, здатних забезпечити цю готовність.

Необхідно створити освітнє середовище, у якому повністю буде реалізований творчий потенціал кожного педагога і всього педагогічного колективу.

Педагогічні інновації потребують принципово нових методичних розробок, нової якості педагогічного новаторства. Успішність інноваційної діяльності передбачає, що педагог усвідомлює практичну значущість різних інновацій у системі

ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

освіті не лише на професійному, а й на особистісному рівні.

Для педагогів важливе значення має вивчення педагогічного досвіду як джерела інноваційної діяльності.

Головними критеріями перспективного педагогічного досвіду є:

- актуальність – відповідність досвіду найважливішим на певному етапі проблемам навчання і виховання;

- новизна – наявність у теорії та практиці раніше невідомих знань, форм і методів діяльності. Вона властива не тільки науковим відкриттям, а й раціоналізації окремих аспектів педагогічної діяльності;

- результативність – підвищення рівня розвитку дітей у процесі застосування конкретного досвіду, оптимальне використання учителем (вихователем) і дітьми сил і часу для досягнення результату;

- стабільність – використання досвіду в діяльності інших педагогів протягом тривалого часу;

- раціональність – досягнення високих результатів за розумної інтенсифікації зусиль, засобів і використання часу;

- перспективність – можливість творчого наслідування досвіду іншими педагогами.

Вивчення, узагальнення, поширення, впровадження перспективного педагогічного досвіду є одним із центральних місць в організації методичної роботи. У кожному навчальному закладі є талановиті, творчі вчителі, вихователі, справжні майстри своєї справи, які постійно ведуть пошук нових, більш ефективних, результативних форм, методів, прийомів навчання та виховання дітей. Такі форми роботи як *методичні тижні, місячники, тиждень відкритих дверей педагогів-майстрів, конкурс нестандартних занять, колективні презентації, тощо* сприяють стимулюванню педагогів до підвищення рівня професійної компетентності, розвитку їхньої педагогічної майстерності.

У рамках проведення методичних днів, тижнів педагогічний колектив має змогу ознайомитися з роботою своїх колег, з їхніми творчим надбаннями й знахідками з вирішення окремих проблем. Використання *ділових ігор, бліц-ігор, конкурсів* дозволяє створити умови для активної пізнавальної діяльності кожного педагога, підвищити рівень мотивації, емоційності та творчості, сприяти відносинам співробітництва між колегами, формуванню організаційних здібностей та навичок спілкування. Такі форми методичної роботи сприяють активізації творчого потенціалу вихователя, створюють умови для дослідницької, пошукової діяльності.

Ділові ігри заслужено посідають чільне місце серед активних методів навчання, що спроможні вивести педагогів на якісно новий рівень, допомогти стати не лише спостерігачами нововведень, які запроваджуються, а й ініціаторами інновацій, їхніми творцями.

Серед знаних психологів, видатних педагогів минулого, які

ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

віддавали шану гри як доцільному методу формування необхідних для розвитку особистості знань, умінь і навичок слід згадати імена Б. Ананьєва, Л. Виготського, Д. Ельконіна, Я. Коменського, О. Леонтьєва, С. Рубінштейна, В. Сухомлинського, Й. Хейзінга та ін. Вплив гри на свідомість людини, її діяльність, світогляд вивчається в сучасних дослідженнях І. Берлянд, І. Гордієнко-Митрофанової, Р. Жуковської, Д. Іванова та інших [3].

Вагомий внесок щодо обґрунтування доцільності та перспективності використання імітаційно-ігрових методів навчання, зокрема ділових ігор, у педагогіці зроблений такими дослідниками як А. Айламазьян, М. Бірштейн, Я. Бельчиков, А. Вербицький, В. Збаровський, Л. Іваненко, Ю. Красовський, І. Коротяєва, М. Крюков, В. Платов, В. Рибальський, В. Соловієнко, В. Трайнев, Є. Хруцький, П. Щербань та інші.

Ділові ігри – це метод навчання професійної діяльності шляхом її моделювання, близького до реальних умов, з обов'язковим динамічним розвитком ситуації, задачі чи проблеми, що розв'язуються в чіткій відповідності до характеру рішень та дій її учасників. Як нетрадиційна форма організації методичної роботи дають можливість активізувати творчу ініціативу вихователя, забезпечити високий рівень засвоєння теоретичних знань і професійних умінь [3].

Завдання ділових ігор:

- з'ясувати індивідуальні та колективні здібності педагогів, ступінь їхньої підготовленості до професійної діяльності;
- підвищити інтерес до самоосвіти;
- наочню уявити реальну ситуацію, відчуття її та визначити стратегію особистих дій;
- визначити складові й найбільш важливі з них частини організаційної проблеми, відпрацювати її комплексне поетапне рішення в імітаційному режимі;
- набути навички розв'язання проблем в умовах, максимально наближених до реальної ситуації.

Процес організації і проведення ділової гри можна умовно поділити на чотири етапи:

Перший етап – ознайомлення з особливостями гри як форми методичної роботи, а також із загальними вимогами до організації її проведення.

Другий етап – конструювання гри.

Потрібно визначити мету, назву і зміст гри (педагогічну проблему, яку будуть розв'язувати гравці), обсяг теоретичної інформації і практичних умінь, які потрібно засвоїти, розробити сценарій гри; загальні її правила, а також інструкції для гравців і керівника гри.

Третій етап – організаційна підготовка і проведення.

У грі реалізуються всі сторони спілкування:

- інформативна (передача та збереження інформації);

ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

- інтерактивна (організація і взаємодія у суспільній діяльності);
- перцептивна (сприймання і розуміння людини людиною).

Рольова гра, як одна із групових форм роботи, включає в себе практичне опрацювання різних моделей педагогічних ситуацій. Інколи присутні можуть розігрувати ситуації, до яких вони вже потрапляли. Рольова гра імітує реальність призначенням ролей учасниками і надання їм можливості діяти «наче насправді»: учасники реагують на конкретну проблему в певних межах. Кожен учасник рольової гри має чітко усвідомити сенс і мету рольової гри взагалі. Слід урахувати інтереси й побажання педагогів. Колегам більше імпонує те, що з ними більше радяться, ніж консультують. Наприклад, повідомляємо, що є проблема, яку ми не в змозі вирішити самостійно, і пропонуємо подумати разом, відшукати шляхи вирішення проблеми.

Педагогічний полілог – інтерактивна форма роботи з педагогами, яка сприяє *формуванню власної педагогічної позиції*, розвитку критичного мислення, вимагає обізнаності в питаннях педагогіки та психології, знання методик. Вихователям пропонується дискусійне питання, яке не передбачає однозначної відповіді й вимагає обговорення. Позицію кожного педагога можна подати наочно через «укладання ланцюжка прихильників однієї думки». Полілог розкриває загальнокультурні, комунікативні, професійні якості педагогів, дає змогу показати обізнаність, стимулює до самоосвіти.

У дошкільному навчальному закладі педагогічна рада – це новаторський майданчик, де здійснюється пошук рішень методичних проблем і узагальнюється досвід колег.

Велике місце в змісті педагогічної ради займає обмін досвідом роботи. Доповіді вихователів з досвіду роботи замінюються «творчим звітом» з використанням мультимедійних презентацій. Якщо проводиться обговорення досвіду роботи інших дошкільних навчальних закладів, то розгортається дискусія.

Обов'язково в педраду включаємо питання «А у нас це так...», під час обговорення якого вихователям надається можливість поділитись досвідом роботи з колегами.

Однак слід зазначити, що варто поєднувати новітні і традиційні форми роботи. Будь-яка традиційна форма може бути активною, якщо грамотно побудована за змістом, методами і реалізує такі важливі функції, як інформаційна, орієнтовна і розвивальна.

Диференціація – один із критеріїв ефективності методичної роботи, надає переваги в системі методичної роботи індивідуальним і груповим заняттям з вихователями, виходячи з рівня їхнього професіоналізму, готовності до саморозвитку та інших показників.

У жодній професійній діяльності немає двох однаково підготовлених у теоретичному та методичному відношенні

ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

працівників, навіть серед тих, хто пропрацював багато років. У навчальному закладі працюють і майстри педагогічної праці, і молоді, недосвідчені педагоги, тому виникає необхідність проводити різнопланову, диференційовану методичну роботу.

Професійна компетентність молодих спеціалістів формується шляхом організації спільної роботи з педагогами-наставниками, що змушує людей постійно працювати над собою, поповнювати свої знання, займаючись самоосвітою.

Учені стверджують, що знання, якими володіє людство, подвоюються кожні десять років. Щоб не відставати від часу, педагог постійно повинен удосконалювати свої знання, оволодівати прогресивними педагогічними технологіями виховання, навчання. Система підвищення кваліфікації передбачає різні форми. Це навчання на курсах підвищення кваліфікації, самоосвіта, участь у методичних заходах міста, району, області. Самоосвіта повинна стати потребою для вихователя.

Правило персональної відповідальності робить сам процес самоосвіти якісним і результативним.

Теми для самоосвіти підбираються з урахуванням індивідуального досвіду і професійної майстерності кожного вихователя. В індивідуальній бесіді визначається, яка проблема цікава педагогу, або в чому виникають труднощі, що нового є в педагогічній практиці. У роботі над темою самоосвіти близькою за змістом, педагоги об'єднуються в одну групу. Слід зазначити, що групова діяльність створює сприятливі умови для навчання і співробітництва. Спільно працюючи з більш кваліфікованими колегами, успішніше починають працювати менш досвідчені педагоги.

Самостійно добуті педагогами знання являються добрим фундаментом для організації інноваційних форм роботи з ними.

Отже, для підвищення компетентності педагогів дошкільних закладів необхідно поряд з традиційними формами методичної роботи, необхідно застосовувати активні та інтерактивні, що мають значні переваги перед традиційними формами роботи, вносять різноманітність в освітній процес, допомагають впровадженню інновацій, освоєнню нових технологій навчання й виховання дітей, поліпшенню взаємодії всіх учасників навчально-виховного процесу, спонукають педагогів до самоосвіти, підвищення власної компетентності (соціальної, емоційної, інтелектуальної), самостійності.

Література:

1. Будас Ю. О. Підготовка майбутніх учителів до інноваційної педагогічної діяльності засобами ділової гри: автореф. дис. канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Ю. О. Будас. – Вінниця, 2010. – 22 с.
2. Мерзлякова О. Учителі й учні: мистецтво діалогу: Семінарські та тренінгові заняття психолога з педагогами. – К. : Шк. Світ, 2008. – 112 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»).

3. Хлебнікова Т. М. Ділова гра як метод активного навчання педагога : навчально-методичний посібник для викладачів, слухачів ІПО, директорів шкіл, керівників РУО. – Х. : Вид. група «Основа», 2003. – 80 с. – [Серія «Бібліотека журналу «Управління школою»»; Вип. 7].

Гатилова Т. Н.*

ПРОФИЛАКТИКА НАРУШЕНИЙ ЧТЕНИЯ И ПИСЬМА ПРИ ОБУЧЕНИИ ГРАМОТЕ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА С ОБЩИМ НЕДОРАЗВИТИЕМ РЕЧИ

У статті обґрунтовано необхідність цілеспрямованої, комплексної логопедичної роботи з дітьми із загальним недорозвиненням мови, що дозволяє «прибрати» передумови дисграфії до початку навчання дитини грамоті, підвищує рівень мовленнєвого розвитку, тим самим зменшує кількість проблем, які можуть виникнути при навчанні грамоті в школі.

В последние годы значительно возросло количество детей, встречающихся с различными трудностями обучения в начальной школе. По оценкам психологов, на успеваемость влияют более 200 факторов. Самый главный из них – овладение навыком чтения. Проблема нарушений письма и чтения – одна из самых актуальных для школьного обучения, поскольку письмо и чтение из цели превращается в средство дальнейшего получения учащимися знаний.

Интерес к проблемам раннего выявления, предупреждения и коррекции специфических нарушений письма (дисграфия) и чтения (дислексия) у детей обусловлен тем, что письмо как деятельность играет важную роль в жизни человека: оно стимулирует его психическое развитие, обеспечивает общеобразовательную подготовку, влияет на формирование личности.

Поэтому цель данной статьи: выявление эффективных способов предупреждения дисграфии при обучении грамоте детей старшего дошкольного возраста с общим недоразвитием речи (ОНР).

Анализ исследования на выявление предпосылок дисграфии у дошкольников 5-7-летнего возраста, проведенного Л.Г. Парамоновой, показал, что более половины (55,5%) детей старшего дошкольного возраста не готовы к началу школьного обучения [3].

Психологами и педагогами выявлена закономерность: если ребенок к концу первого класса бегло читает, то он успевает по всем предметам, и наоборот. Как известно, любую болезнь легче предупредить, чем лечить. Поэтому необходимость введения профилактической работы по предупреждению ошибок чтения и письма в детском саду очевидна сегодня для всех.

Дисграфия никогда не возникает «из ничего». Работа по устранению дисграфии должна начинаться не в школе, когда

* © Гатилова Т. Н.